

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuunnitelma Talvikankaan päiväkoti

OULU

Sivistys- ja
kulttuuripalvelut

Johdantoteksti

Oulun kaupungin varhaiskasvatussuunnitelman ja esiopetuksen opetussuunnitelman mukaan yhdenvertaisuus ja tasa-arvo kuuluvat osaksi arvopohjaa ja toimintakulttuuria:

”Yhteisön jäsenet tulevat kohdatuiksi ja kohdelluiksi yhdenvertaisina riippumatta henkilöön liittyvistä tekijöistä. Yhdenvertaisuus ei merkitse samanlaisuutta. Toimintakulttuurin kehittämisen kannalta on tärkeää, että yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa koskevista asenteista keskustellaan työyhteisössä. Lisäksi tulee pohtia, miten esimerkiksi kieleen, etnisyyteen, katsomukseen, uskontoon, vammaisuuteen, sukupuoleen ja sen moninaisuuteen liittyvät asenteet näkyvät puheissa, eleissä, teoissa ja toimintatavoissa. Vuorovaikutuksen ja kielenkäytön mallit sekä tavat toimia stereotyyppisten oletusten mukaisesti välittyvät lapsille. Esiopetus on sukupuolisensitiivistä. Henkilöstö tiedostaa omia ennako-odotuksiaan ja rohkaisee lapsia tekemään valintoja ilman sukupuoleen tai muihin henkilöön liittyviin seikkoihin sidottuja stereotyyppisiä rooleja ja ennako-odotuksia. Henkilöstö tunnistaa lasten keskinäisten kohtaamisten eriarvoistavia piirteitä sekä puuttuu niihin hienotunteisesti ja johdonmukaisesti. Myönteisellä ja kannustavalla vuorovaikutuksella tuetaan lapsen oman identiteetin ja itsetunnon kehitystä.” (Oulun kaupungin esiopetussuunnitelma)

Yhdenvertaisuuslain mukaan yhdenvertaisuudella tarkoitetaan sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakamuksestaan, mielipiteestään, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Oikeudenmukaisessa yhteiskunnassa henkilöön liittyvät tekijät, kuten syntyperä tai ihonväri eivät saisi vaikuttaa ihmisten mahdollisuuksiin päästä koulutukseen, saada työtä ja erilaisia palveluja – perusoikeudet kuuluvat kaikille.

Tasa-arvolain tarkoituksena on estää sukupuoleen perustuva syrjintä ja edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa sekä parantaa naisten asemaa. Lain tarkoituksena on myös estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä.

Tässä toiminnallisessa tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa kuvataan Talvikankaan päiväkodin tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisen nykytilaa sekä asetetaan kehittämiskohteet ja niille toimenpiteet kaudelle 2026-2027.

Nykytilan kartoitus

Talvikankaan päiväkodin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyö on alkanut esiopetuksessa vuonna 2022, jolloin kartoitusta on tehty henkilöstön, lasten ja huoltajien kanssa. Tällöin on laadittu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma esiopetukseen, jota on käytetty yhtenä ohjaavana osana koko talon suunnitelmaa laadittaessa.

Vuonna 2024 tasa-arvo ja yhdenvertaisuustyö jatkui, kun koko henkilöstö teki selvitystä tasa-arvokompassia apuna käyttäen. Tasa-arvokompassin avulla keskusteluun nousi pedagogiseen toimintaan, tiloihin ja ympäristöön, huoltajiin ja sidosryhmiin sekä asenteisiin ja vuorovaikutukseen liittyviä teemoja. Keskustelut käytiin moniammatillisesti erilaisissa pienryhmissä ja palaverissa sekä arjessa.

Työryhmä koosti keskusteluista nousseet löydökset yhteen, ja laati näiden pohjalta toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman Talvikankaan päiväkodille vuosille 2024-2025. Suunnitelman toteuttamista jatketaan kaudella 2025-2026, ja keväällä 2026 asetetaan uudet tavoitteiden arvioinnin pohjalta.

Nykytilan kartoituksesta nousseet huomiot:

- Lasten yksilöllisyys ja yksilölliset tarpeet huomioidaan toiminnan suunnittelussa sekä arjen kohtaamisissa.
- Tiedostetaan omaa kielenkäyttöä lapsille puhuttaessa.
- Tehdään yhteistyötä eri tahojen kanssa ja huomioidaan perheiden moninaisuutta.
- Lapsilta nousseista asioista käydään keskustelua.
- Lähiympäristöä hyödynnetään monipuolisesti ja ryhmän tilat ovat kaikkien lasten käytettävissä.
- Lapsilla on monipuolisesti vaikuttamismahdollisuuksia arjessa.
- Kehittämiskohteiksi nousi leikki, kehuminen ja kirjallisuus.

Yksikön kehittämiskohteet

Kehittämiskohde 1: Leikin monipuolistaminen

Kehittämiskohde 2: Tasa-arvon ja moninaisuuden huomioiminen kirjojen representaatioissa

Kehittämiskohde 3: Kehuminen ja kannustaminen

Yksikön kehittämiskohteet ja toimenpiteet

Kehittämiskohde 1: Leikin monipuolistaminen.

Tavoite: Leikin monipuolistaminen ja lapsen osallisuuden vahvistaminen leikissä kokonaisvaltaisesti (leikkiympäristö, leikin valinta, leikkikaverit jne.).

Toimenpiteet: Ryhmissä tehdään leikin ja leikkikaverin arvontaa 1-5 kertaa viikossa. Aikuinen huolehtii monipuolisen leikin toteutumisesta. Lasten kanssa käydään keskustelua leikkiympäristöistä sisällä ja ulkona. Leikkiä havainnoidaan ryhmäkohtaisesti leikkipistetaulukon avulla ryhmäkohtaisesti.

Kehittämiskohde 2: Tasa-arvon ja moninaisuuden huomioiminen kirjojen representaatiossa

Tavoite: Kirjojen moninaisuudella annetaan samaistumismahdollisuuksia monenlaisille lapsille.

Toimenpiteet: Etsitään ja luetaan kirjoja, joissa huomioidaan moninaisuus monipuolisesti. Ryhmien kirjat käydään läpi moninaisuuden näkökulmasta ja tutustutaan tasa-arvoisen varhaiskasvatuksen kirjalistaan. Kirjastoautolta lainataan havaintojen pohjalta nousseita kirjoja lapsiryhmän tarpeen mukaisesti.

Kehittämiskohde 3: Kehuminen ja kannustaminen

Tavoite: Jokainen lapsi saa päivittäin kehuja ja kannustusta.

Toimenpiteet: Kiinnitetään tietoisesti huomiota kehuihin ja positiiviseen kohtaamiseen. Käytetään apuna kartoita kehut-lomaketta, joka täytetään ryhmäkohtaisesti kaikkien työntekijöiden toimesta. Kiinnitetään huomiota tilanteisiin, joissa paljon negatiivista huomiota ja suunnitellaan näitä tilanteita eri tavalla.

Kehittämiskohteiden toimenpiteet, aikataulu ja vastuu

	Toimenpiteet lv 2023-2025	Vastuu	Arviointi	Toimenpiteet lv 2026-2028	Vastuu	
Kehittämis- kohde 1:	Leikin monipuolistaminen. Toteutumisen arviointi vuosittain.	Koko henkilöstö.	Arviointia toteutetaan vuosittain tiimitasolla. Tammi-helmikuussa 2026 arvioidaan nykytila aiempien kehittämiskohteiden pohjalta tiimeittäin havainnointilomakkeiden avulla, lähettämällä huoltajille kysely sekä keräämällä havaintoja lapsiraadilta.	Asetetaan uudet tavoitteet sekä toimenpiteet kevään 2026 aikana.	Työryhmä ja koko henkilöstö	
Kehittämis- kohde 2:	Tasa-arvon ja moninaisuuden huomiointi kirjojen representaatio. Toteutumisen arviointi vuosittain.	Koko henkilöstö.	Havainnot käydään läpi maaliskuussa 2026.	Asetetaan uudet tavoitteet sekä toimenpiteet kevään 2026 aikana.	Työryhmä ja koko henkilöstö	
Kehittämis- kohde 3:	Kehuminen ja kannustaminen. Toteutumisen arviointi vuosittain.	Koko henkilöstö.		Asetetaan uudet tavoitteet sekä toimenpiteet kevään 2026 aikana.	Työryhmä ja koko henkilöstö	

Arviointi

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunitelman toteutumista arvioidaan säännöllisesti vuosittain varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen ryhmissä. Kehittämiskohteiden tarkempi arviointi tehtiin havainnointilomakkeita hyödyntäen keväällä 2024.

Havainnoissa nousi esille, että moni asia toteutuu jo hyvin, mutta tiedostaminen ja työn jatkaminen pitkäjänteisesti asetetuilla tavoitteilla jatkuu.

Kauden 2024-2025 alkuun suunniteltu huoltajien osallistaminen siirtyy helmikuulle 2026. Helmi-maaliskuussa toistetaan myös henkilöstön havainnointiprosessi sekä muodostetaan lapsiraati, joka arvioi tavoitteiden toteutumisen lapsen näkökulmasta.

Huoltajien kyselystä, lapsiraadin havaintojen sekä henkilöstön arvioinnin pohjalta nousseiden havaintojen pohjalta työryhmä asettaa uudet tavoitteet kausille 2026-2028.

Materiaalit

- [Toiminnallinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuus \(OuKa/Akkuna\)](#)
- [Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu oppilaitoksissa \(OPH\)](#)
- [Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta](#)
- [Yhdenvertaisuuslaki](#)
- [Tasa-arvokompassi esiopetukseen ja varhaiskasvatukseen](#)
- [Tasa-arvokompassi perusopetukseen](#)
- [Tasa-arvo toimintakulttuurin keskiöön materiaalipankki](#)
- [Koulu vailla vertaa –opas yhdenvertaisuussuunnitteluun](#)
- [Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu perusopetuksessa ja päiväkodissa/Oulun yliopiston julkaisu](#)
- [KARVIN selvitys Tasa-arvo teoiksi ja todeksi](#)
- Nykytilan kartoitusta varten tutustu: [Unicefin kysely nuorille](#)
- [Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo Oulun kaupungin toiminnassa](#) (Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma 2019-2021)